

СТАНОВИЩЕ

от

Доц.Калина Гочева Андреевска , дф

Катедра „Физикохимия“,
Факултет по Химия и Фармация,
СУ „Свети Климент Охридски“

Относно дисертационен труд на тема: „ПРОУЧВАНИЯ НА СВЪРЗАНОТО СЪС ЗДРАВЕТО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ ПРИ СТУДЕНТИ ПО ФАРМАЦИЯ“, представен за публична защита пред научно жури за присъждане на образователна и научна степен "доктор" по професионално направление 7.3 Фармация, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията.

Автор на дисертационния труд: маг. фарм.Насие Сабриева Асипова, редовен доктрант към катедра Физикохимия, Факултет по Химия и Фармация, СУ „Свети Климент Охридски“, гр. София.

Научен ръководител: Доц. Сава Огнянов Георгиев, дф и Научен консултант: Проф. д-р Емил Иванов Христов, дф

Темата е изключително интересна, значима и актуална. Качество на живот (Quality of Life - QoL) е широка теоретична концепция, която измерва общото възприятие на хората за техния живот. Качеството на живот представлява субективната оценка на индивида за степента на удовлетворение от неговия живот. QoL включва, както свързани със здравето, така и несвързани със здравето аспекти на човешкия живот - икономически, политически, културни и др. Съществуват два основни типа измерители за здравен статус: общи инструменти и специфични инструменти за конкретно заболяване. Най-често използвани в практиката общи инструменти са: Medical Outcome Study ShortForm Health Surveys - включва SF-12, SF-36, SF-36 version 2, EuroQuol-5D (EQ-5D), Quality of Well-Being (QWB) Scale, Sickness Impact Profile (SIP) и други. Събирането на данни за свързаното със здравето качество на живот трябва да бъде присъща задача и за практикуващите медицински специалисти в реалната практика – лекари, фармацевти, специалисти по здравни грижи и др. Тъй като депресията засяга много хора и има огромна икономическа тежест, е необходимо да бъдат полагани по-големи усилия, за подобряване на диагностиката и лечението. Основните предизвикателства са свързани с хетерогенността на заболяването, стигмата от психичните заболявания и невъзможността да се открият по-ефективни методи на лечение. Съществуват психологически и фармакологични начини за лечение за депресия. Депресията е сред най-лечимите психични разстройства. Между 80% и 90% от хората с депресия реагират добре на лечението, като по-голямата част от пациентите получават известно облекчение на симптомите си. Превенцията и ранните интервенции са ключови цели, но те са възможни само ако могат да бъдат открити основните причинно-следствени механизми. В подкрепа на психичното здраве СЗО е предприела действия за подобряването му и е разработила кратки наръчници за психологическа интервенция за често срещани състояния на психичното здраве, включително депресия, които могат да бъдат използвани и от немедицински специалисти. Разработени са подходи за самопомощ, които да послужат на хора с депресия и да предотвратят появата на психични разстройства. През 2020 г. от Министерския съвет е приета Национална стратегия за психично здраве на гражданите на Република България 2021 – 2030 г..

Структурата на дисертационния труд е в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ София. Литературният обзор, доказва отличната осведоменост на дисертанта по темата. Демонстрира се компетентност по проблема и уменията на докторанта за работа с литературни източници, които са 299 на брой. Систематичен преглед на литературни публикации по темата на дисертацията придава допълнителна стойност на разработката. Формулираната цел и 5 задачи са проведени успешно в хода на собствените проучвания. Разнообразието в използваните методи, които умело са съчетани допринасят и за постигане на основната задача на един дисертационен труд, която е да покаже, че дисертантът владее и прилага в практиката определени методични познания. Проведено е едноцентрично, отворено, лонгитудинално, проспективно проучване в периода 2017 - 2024 г. Интервюирани са студенти по фармация от Факултет по химия и фармация на Софийски Университет „Св. Климент Охридски“ в пети курс на обучение. Методът, който е използван за събиране на данните е въпросник SF-36v2. Получените резултати са убедителни, добре онагледени с таблици и фигури, като са представени ясно и точно. Формулираните изводи и приноси съответстват на постигнатите резултати.

Подкрепям направените от автора препоръки, а именно че Нужно е да бъдат прилагани програми и стратегии за подобряване и укрепване на психичното здраве сред населението в България. Трябва да се повиши нивото на осведоменост и стратегиите за самосправяне, за да бъдат минимизирани ефектите от COVID-19 върху психичното здраве и свързаното със здравето качество на живот на населението. На национално ниво трябва да продължи да се изследва връзката между пандемията от COVID-19 и психичното здраве на населението. Проучванията върху свързаното със здравето качество на живот чрез оценка на здравния статус на уязвими групи от населението ще подпомогнат за подобряване на психичното здраве на нацията.

Представеният автореферат отговаря на изискванията и напълно отразява същината на дисертационния труд.

Дисертационният труд на маг. фарм. Насие Сабриева Асипова, *съдържа, научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Свети Климент Охридски“, гр. София. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на СУ „Свети Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът притежава теоретични знания и професионални умения по научната специалност като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам* на уважаемите членове на научното жури да оценят положително дисертационния труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ на дисертанта Насие Сабриева Асипова в професионално направление 7.3 Фармация, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията.

17.09.2024г.

Изготвил становището:.....

София

/ доц.К.Андреевска, дф./